

Klimaatbeleid? Stuur niet op wetenschap maar op waarden!

2

“Bruto Nationaal Geluk is belangrijker dan Bruto Nationaal Product.” Die spreuk vormt sinds 1974 de leidraad in de ontwikkelingsstrategie van Bhutan, een klein koninkrijk in de Himalaya. Duurzame ontwikkeling was er al een levenswijze voordat die term in 1987, met de verschijning van ‘Our Common Future’, ook elders werd gelanceerd. Het zit immers in het hart van hun boeddhistisch waardensysteem. Dat de Bhutanen afstand nemen van economische ontwikkeling als een alles overheersend belang, maakt hen tot de Galliërs van de 21ste eeuw in een mondiale economie vol Romeinen. “Wij zijn niet meer dan een vogel op de tong van de krokodil.”

Foto's Himalaya: Frans Pladdet

Tien jaar geleden was ik in Bhutan in het kader van het duurzame-ontwikkelingsverdrag dat Nederland toen nog met dat land had. Klimaatverandering kwam destijds al regelmatig ter sprake. De Bhutanen waren ongerust over de smeltende gletsjers in de Himalaya en over de *glacial lakes* die lager gelegen gebieden dreigden te overstroomden. Zij hadden geen doorwrochte wetenschappelijke bewijzen voor dit gevaar, maar wel ogen die zagen hoe klimaatverandering als een ‘sluipmoordenaar’ oprukte en oren die van de lokale bevolking hoog in de bergen hoorden dat de situatie van jaar tot jaar verslechterde. Daar dacht ik aan, nu er recent veel ophef is ontstaan over fouten in de rapporten van het *Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC). Eén van die fouten betrof immers de prognose dat gletsjers in de Himalaya in 2035 verdwenen zijn. Dit jaartal zou onjuist zijn en bovendien gestoeld op waarnemingen van bergbeklimmers (foei!) en een scriptie van een student (foei!). Toen dat duidelijk werd, begonnen politici elkaar af te troeven met boude uitspraken en politiek te bedrijven over de boeg van de wetenschap. Ze roken bloed. *Climategate* was geboren. Het is verontrustend, zei minister Cramer, als politici niet meer blind op de wetenschap kunnen vertrouwen. Dat vond ik nu een verontrustende uitspraak.

De IPCC-rel is een storm in een glas water. Waarom? Het IPCC is een soort Nederlands poldermodel op wereldschaal. Het is gebaseerd op consultatie, overleg en consensus. Dat biedt

bescherming tegen uitspattingen naar boven en beneden. Zo werd het laatste IPCC-rapport door 2.500 referenten op 90.000 punten van commentaar voorzien. Dit verkleint de kans op fouten en slordigheden aanzienlijk, echter zonder die volledig te kunnen uitsluiten. Fouten maken is per slot van rekening menselijk. Zolang van fouten wordt geleerd, is er weinig aan de hand. Het IPCC kan misschien haar zelfcorrigerend vermogen nog wel verbeteren, maar oogt *grosso modo* ook nu al als een solide bouwwerk. Als er af en toe een slordigheid tussendoor slijpt, is het verstandig om de procedures nog eens tegen het licht te houden en waar mogelijk aan te scherpen. Dat kan en zal leiden tot het beter managen van de wetenschappelijke informatiestromen. Einde verhaal?

Wie een steen in het water gooit, *ziet* de waterkringen steeds groter worden. Je *ziet* het verband tussen oorzaak en gevolg. De wereld van vandaag is honderd stenen tegelijk in het water. Alles hangt met alles samen en krioelt door elkaar heen. Er is een enorme turbulentie van waterkringen die in kettingreacties tegen elkaar botsen en klotsen tot ze kapot slaan tegen de waterkant, die symbool staat voor de eindige grenzen van de planeet aarde. Door alle wisselwerkingen, dwarsverbanden en beïnvloedingspatronen is het tegenwoordig vrijwel onmogelijk om het effect van een afzonderlijke steen in het water te traceren. Verbanden zijn niet langer lineair. Verandering en beweging zijn onvoorspelbaar en verplaatsen zich in sneltreinvaart. Dit is de realiteit van de 21ste eeuw. Turbulentie is de nieuwe status quo. Onzekerheid is zo'n beetje de enige zekerheid die er nog is. Schijnbaar kleine gebeurtenissen kunnen de impact hebben van een lont in een kruisvat. Alles lijkt broos te worden, te wankelen, om tenslotte ook vaak om te vallen als een rij dominostenen, zoals de kredietcrisis liet zien.

Als politici onder deze omstandigheden stampvoetend van (klimaat)wetenschappers eisen om zekerheden te leveren, vragen ze iets onmogelijks. Er zijn geen zekerheden meer. Er zijn slechts mogelijkheden en waarschijnlijkheden. Als politici verontrust zijn, omdat ze niet blind op de wetenschap kunnen vertrouwen, moeten ze dus eerst en vooral in de spiegel kijken. Overschatten ze de rol van de wetenschap niet? Verwachten ze er niet teveel van? Wetenschappers op hun beurt moeten, reagerend op verwijten van politici, niet in een kramp schieten en defensieve schuttersputjes graven. Ze kunnen beter nog eens de boodschap herhalen dat het weliswaar bekend is dat abrupte klimaatveranderingen ophanden zijn en dat veel bekend is over hoe dat zal gebeuren, maar nog veel meer ook niet. Het beste is om onzekerheden ruiterlijk toe te geven. Veel klimaatwetenschappers doen dat gelukkig ook. Einde verhaal?

Wie nog wat dieper graaft, ontkomt niet aan de conclusie dat wetenschap nog overwegend is gestoeld op een reductionistisch model. Dat werkt als volgt: de werkelijkheid wordt uiteen-gerafeld in losse onderdelen. Die komen één voor één onder een microscoop te liggen. Door de details van de details van de delen te bestuderen, weet iedere wetenschapper na verloop van tijd heel veel over heel weinig en komt vervolgens voor dat deelgebied met uitspraken, maatregelen, programma's en voorstellen. Dit leidt tot een scherp beeld van de afzonderlijke vraagstukken, maar de wisselwerking tussen die werkerreinen raakt uit het zicht. Iedereen ziet bomen, niemand het bos. Wetenschappers turen door hun microscoop en zoomen in op details. Maar wie pakt een groothoeklenz om uit te zoomen en het geheel te zien?

In een complexe wereld waarin alles met alles samenhangt, wekken wetenschappers vaak de suggestie alsof niets met iets samenhangt en alsof de wereld oneindig, deelbaar en eenvoudig is. Daar zit een weeffout. De reductionistische wetenschapstraditie kan de complexe werkelijkheid van de 21ste eeuw steeds minder aan. Het reductionisme is slechts beperkt in staat om samenhangen, beïnvloedingspatronen, wisselwerkingen en dynamische complexiteiten op te sporen, te verklaren of te voorspellen. Soms lijkt een vraagstuk opgelost, maar dan blijkt het later te zijn uitgewaaid, overgesprongen en doorgeschoten naar andere vraagstukken en ontstaat elders een nieuwe breuk. Om deze nieuwe bres te repareren, wordt dan weer nieuw onderzoek gestart, etc. De RMNO, een adviesorgaan van de overheid dat inmiddels terziele is, schreef enkele jaren geleden: "we moeten af van de eindeloze accumulatie van onderzoek als reactie op onzekerheid als dat slechts een vlucht in schijnzekerheden betekent." Die zit...

Beter onderzoek lijkt niet zozeer een kwestie van meer gegevens analyseren, maar van een andere manier van kijken en denken. Niet vanuit de delen, maar vanuit het geheel. Het geheel zien, is typisch een leidend principe in duurzame ontwikkeling. Tussen duurzame ontwikkeling en de reductionistische wetenschapstraditie zit een spanning. Bij wetenschappers is 1 plus 1 meestal 2. Dat klopt bij dingen. Bij een auto kun je een onderdeel dat kapot is, vervangen. De aarde is echter geen ding maar een levend en complex systeem. Een bos is méér dan een verzameling bomen en bestaat uit micro-organismen, insecten, vogels, planten, voedsel- en waterkringlopen die met elkaar zijn verbonden. Wie bomen in een bos kapt, ontwricht een ecosysteem. Een gekapt bos 'repareren' door nieuwe bomen aan te planten, gaat voorbij aan het feit dat 1 plus 1 in een bos geen 2 maar 3 is. Het geheel is meer dan de som der delen. Een bos is geen auto. Een gletsjer in de Himalaya is geen machine.

* * * * *

Turbulentie is de nieuwe normale situatie en slaat de bodem weg onder oude zekerheden. Het kan zich manifesteren in de vorm van een plotselinge kanteling, een catastrofale kettingreactie van gebeurtenissen, een hardhandige overval. Het is zaak om turbulentie voor te blijven en de toekomst in de hand te nemen voordat de toekomst ons overvalt en in de houdgreep neemt. Dat lukt het best door veerkracht te ontwikkelen. Dit benadrukt niet het uitsluiten van risico's en het creëren van

zekerheden maar het accepteren van onzekerheden en het vinden van manieren om daarmee om te gaan. Veerkracht is de verzekering tegen de volgende onverwachte gebeurtenis. Hier komen we weer terug bij de politici. En bij Bhutan. Dat maakt de cirkel rond.

Politici die alsmaar zeuren over cijfers, fouten en slordigheden in IPCC-rapporten lijden aan voetnootkoorts. Ze suggereren iets dat er niet is: de mogelijkheid om de klimaatcrisis te controleren en managen mits de wetenschap haar werk maar goed doet. Dat is een fopspeen. Politici moeten aanvaarden dat niet wetenschappelijke (schijn)zekerheid de tegenpool is van onzekerheid, maar vertrouwen in oplossingen. Vertrouwen in de veerkracht van mensen, organisaties en samenlevingen. Dergelijk vertrouwen ontstaat niet door te sturen op wetenschappelijke inzichten, maar door te sturen op waarden. Dat is wat leiders doen. Als politici leiderschap willen tonen, moeten ze daarom minder cijfers tellen en meer verhalen vertellen. Verhalen die we geloven, die richting en inspiratie geven, die een gevoel van verbondenheid met de wereld creëren. Verhalen die mensen warm maken voor de wenselijkheid en de mogelijkheid van een transitie naar een duurzame energievoorziening zonder CO₂-uitstoot en die hen helpen om dit te vertalen naar hun dagelijkse werkzaamheden.

Op een keer bezochten we met de Bhutaanse minister van Planning ergens in Noord-Brabant een moderne Nederlandse varkenshouderij. De minister toonde zich onder de indruk van het technisch kunnen, maar keek er tegelijkertijd dwars doorheen. Hij zei: "*very sophisticated*, maar als ik die varkens in de ogen kijk, zie ik dat ze niet gelukkig zijn." Die woorden verraden een manier van kijken waarbij niet de wetenschap of het technisch kunnen richtinggevend zijn, maar waarden en dan met name waarden gerelateerd aan duurzame ontwikkeling. Bhutan heeft op dit punt een voorsprong op Nederland. Hoewel er geen reden is om 'het land van de donderende draak' te romantiseren, heeft het iets te bieden dat is verbonden met het voordeel van afstand. Zowel geografisch als mentaal is Bhutan immers ver verwijderd van Wall Street en de AEX en minder 'besmet' door de kernwaarden van de neoliberale economie. Niet-materiële waarden tellen er nog. Daarom lijkt het mij een goed idee, om Nederlandse politici en wetenschappers samen naar Bhutan te sturen. Dan kunnen ze niet alleen de smeltende gletsjers in de Himalaya bekijken, maar ook kennismaken met een andere manier van kijken, waarin niet het sturen op wetenschap maar op duurzaamheidswaarden centraal staat...

Office warming, afscheid en welkom

Op 18 februari organiseerde SMK een office warming van het nieuwe kantoor aan het Alexanderveld in Den Haag. Uitgenodigd waren onder meer keurmerkhouders, certificatie-instellingen, overheden, onderzoeks- en adviesbureaus en andere stakeholders en relaties. Met een grote opkomst was het een zeer geslaagde meeting.

Na ontvangst van de gasten en bezichtiging van het kantoor was er ruimte ingepland voor het officiële deel van de bijeenkomst. Directeur Regien van der Sijp blikte terug op de achttien jaar waarin SMK is uitgegroeid en verbreed tot een professionele netwerk- en kennisorganisatie. Zij noemde een aantal recente 'wapenfeiten', zoals de certificatie van A-merken (Philips televisies en Sanex douchegeel) voor Europees Ecolabel, het groeiend aantal boomkwekerijen, bloemisten en varkenshouders onder Milieukeur, en de grote aantallen gecertificeerde kassen en stallen onder respectievelijk GLK en MDV. Zij vervolgde haar speech met een dankwoord aan Klaas de Jong, scheidend voorzitter van de Raad van Toezicht.

Afscheid Klaas de Jong

"Ruim twaalf jaar was ik betrokken bij SMK," zo begon Klaas de Jong zijn toespraak. "eerst als bestuursvoorzitter en vervolgens als voorzitter van de Raad van Toezicht. Rond 2000 begon de discussie over Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Daarin staat niet meer de consument centraal maar het gedrag van ondernemers. Met als gevolg dat steeds meer bedrijven zoeken naar een goede invulling van de drie P's. SMK speelde er snel op in en verbreedde haar missie om duurzaamheid te stimuleren. De certificatieschema's van SMK sluiten daar nu

goed op aan en zo kan SMK haar koers succesvol voortzetten. Onafhankelijk en met steun van VROM die er van overtuigd is dat SMK met haar kennis en ervaring een goede partij is om belangrijke taken uit te voeren in het transitieproces van milieu naar duurzaamheid. Dit alles natuurlijk in goede samenwerking met het bedrijfsleven, onderzoekers en maatschappelijke organisaties."

"Duurzaam ondernemen is geen luxe, maar een randvoorwaarde voor economisch succes."

Klaas de Jong gaf aan dat 12 jaar een lange tijd is en dat het ook daarom een goed moment is het voorzitterschap over te dragen. Hij wenste SMK en zijn opvolger veel succes.

André Veneman

André Veneman volgt Klaas de Jong op als voorzitter van de Raad van Toezicht. In zijn functie als Corporate Director Sustainability/HSE bij AkzoNobel en als voorzitter van IDH heeft hij veel ervaring met duurzaam ondernemen. Hij zegt daarover: "Duurzaam ondernemen is geen luxe, maar een randvoorwaarde voor economisch succes. Ik ben van mening dat SMK, samen met voorlopers uit het bedrijfsleven, aantoont dat duurzaam ondernemen haalbaar is (zowel milieutechnisch, economisch als sociaal), betaalbaar voor de consument, dat het innovatie stimuleert en van een maatschappelijke visie getuigt."

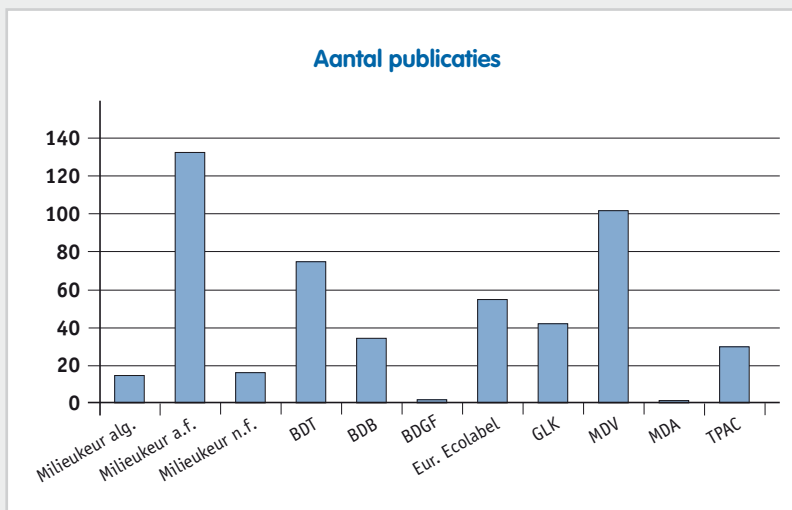
2009: Veel aandacht in de pers; stijging bezoek website

SMK realiseert door middel van diverse activiteiten veel publicitaire aandacht in de pers. Zo verstuurt SMK persberichten via ANP en aan individuele redacties, distribueert nieuws via de SMK e-mailservice, werkt regelmatig mee aan interviews en redactionele artikelen,

is aanwezig op seminars en congressen, et cetera. Daarbij is de website van SMK een belangrijke nieuws- en informatiebron. Ook de keurmerkhouders ontplooiën daarbij individueel of in samenwerking met SMK soortgelijke inspanningen.

De tabel op deze pagina laat zien dat er in 2009 in de schrijvende pers ruim 500 maal over de programma's van SMK werd gecommuniceerd en geteld door de knipselservice. Daar staat een totale gepubliceerde oplage tegenover van 16 miljoen exemplaren en een gerelateerde mediawaarde* van 1 miljoen euro.

SMK-programma	Aantal publicaties 2009	Gepubliceerde oplage 2009	Mediawaarde 2009 €
Milieukeur algemeen	14	724.570	69.150
Milieukeur agro-food	133	3.943.583	246.250
Milieukeur non-food	16	1.274.574	52.125
Barometer Duurzaam Terreinbeheer	74	1.562.607	47.075
Barometer Duurzame Bloemist	33	400.974	43.600
Barometer Duurzame Groenten en Fruit	4	22.072	20.850
Milieukeur totaal	274	7.928.380	479.050
Europees Ecolabel	53	4.764.089	198.375
Groen Label Kas	42	418.889	72.575
Maatlat Duurzame Veehouderij	102	2.564.851	185.050
Maatlat Duurzame Aquacultuur	2	41.965	3.800
TPAC	30	438.354	86.225
TOTAAL	503	16.156.528	1.025.075

*Mediawaarde

De mediawaarde is indicatief en wordt gerelateerd aan het volume van het artikel x het gepubliceerde advertentietarief (lengte x kolommen of aantal pagina's). Zou bijvoorbeeld in een vakbladartikel een 1/1 pagina vrijwel geheel worden besteed aan één van de SMK-programma's dan is de mediawaarde gelijk aan de advertentieprijs van een 1/1 pagina. Maar ook: komt in een artikel van een 1/1 pagina slechts één maal het woord voor van een SMK-programma (bijvoorbeeld Milieukeur) dan óók is de mediawaarde weer gelijk aan de advertentieprijs voor een 1/1 pagina. De in de tabel genoemde mediawaarde vertegenwoordigt dan ook het maximale gerelateerde advertentietarief.

Stijging bezoek website

Verwijzende websites

Ook op vele websites wordt er over de programma's van SMK gecommuniceerd en wordt vaak een hyperlink ingebouwd naar de website van SMK. Dit realiseert veel traffic; 23% van de bezoekers van de SMK-website komt via een dergelijke link. Voorbeelden zijn te vinden op de websites van bijvoorbeeld Ministeries, Consuwijzer, Goede Waar & Co, Voedingscentrum, Milieu Centraal, Erkend Streekproduct, Duurzame Bomen Nederland, Greenchoice, Windunie, SenterNovem, Alles Duurzaam, Keurmerk.nl, MVO Nederland, AgriHolland, Business Bloemisten Nederland, VBW, Milieuplatform, Bloem en Blad, Tuin & Landschap, Postbus 51, Kies Bewust, en vele andere. En uiteraard bouwen keurmerkhouders op hun website in veel gevallen een link op hun website naar die van SMK. Via al deze kanalen worden diverse consumentendoelgroepen en business-to-business doelgroepen geïnformeerd over de programma's van SMK.

Websitetatistieken 2009

Het aantal unieke bezoekers* van de website van SMK stijgt over geheel 2009 met 5.3% naar gemiddeld 4.115 personen per maand. Deze stijging is gemeten ten opzichte van de laatste drie maanden van 2008 (de start van de nieuwe website en het gekoppelde statistiekprogramma). De maand met het hoogste aantal bezoeken was maart 2009, met 5.020 bezoeken, verklaarbaar vanuit de grote interesse voor het vernieuwde certificatieschema van de Maatlat Duurzame Veehouderij. Ook de 'drukste dag' - 14 december 2009 met 308 bezoekers - had te maken met publicatie van een belangrijke mededeling over de MDV. Gemiddeld (heel 2009) zijn er 136 bezoekers per dag. In het eerste en tweede kwartaal en het vierde kwartaal van 2009 vertonen de data een gemiddeld aantal bezoekers. Het derde kwartaal vertoont de traditionele daling door feestdagen en vakantieperiode (zie tabel en grafiek). Een bezoeker bekijkt gemiddeld ruim 3 pagina's van de website.

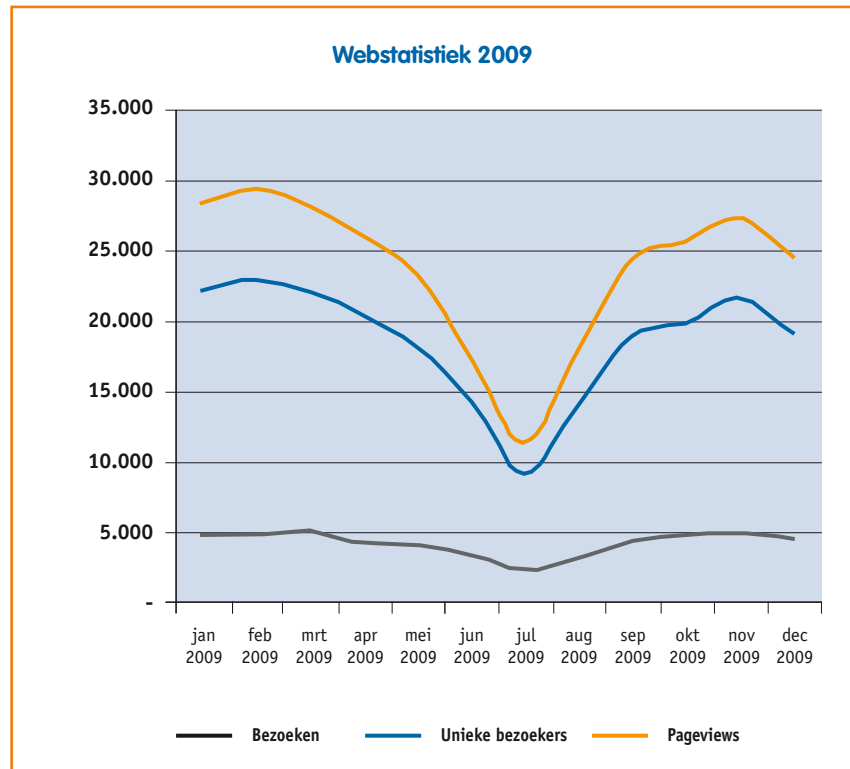
*Unieke bezoekers:

als een persoon 's morgens een bezoek brengt aan www.smk.nl en 's middags (via dezelfde computer) weer de SMK-website bezoekt, dan wordt dit in het statistiekprogramma geteld als 1 bezoeker (en niet als 2 bezoekers). In het geval deze zelfde persoon de volgende dag of later opnieuw de website bezoekt, wordt deze als een nieuwe bezoeker geteld

	Bezoeken	Unieke bezoekers	Pageviews
jan-09	22.116	4.711	28.301
feb-09	22.763	4.687	29.324
mrt-09	21.957	4.948	28.093
apr-09	20.268	4.220	25.992
mei-09	18.025	4.046	23.209
jun-09	14.139	3.291	17.167
jul-09	9.049	2.225	11.252
aug-09	13.896	3.118	17.811
sep-09	18.940	4.242	24.266
okt-09	19.678	4.719	25.487
nov-09	21.473	4.929	27.225
dec-09	19.015	4.446	24.506
TOTAAL 2009	128.317	49.582	163.338

Zoekwoorden

Bezoekers die op de SMK-website 'landden' via een zoekopdracht, deden dat in 98% van de gevallen via een Google zoekmachine. De zoektermen 'Milieukeur' (32.000 hits) en 'SMK' scoren het hoogste. Opvallend is de relatief hoge score van Maatlat Duurzame Veehouderij gerelateerde zoektermen. In 2009 kwamen 27.260 bezoekers (54%) op de website van SMK via een zoekmachineopdracht.

Industrie blijft achter bij gebruik van MIA-\Vamilregeling

Het doel van de MIA-\Vamil-regeling is het stimuleren van investeringen in milieuvriendelijke apparatuur door het Nederlandse bedrijfsleven. Agentschap NL constateert dat in de landbouw en veeteelt veelvuldig gebruik wordt gemaakt van deze regelingen, maar dat industrie en dienstverlenende sectoren achterblijven.

Toelichting regelingen

De MIA biedt ondernemers die investeren in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen een extra belastingaftrek. Tot 40 procent van het investeringsbedrag mag worden afgetrokken van de fiscale winst. Het percentage van de aftrek is afhankelijk van de milieueffecten en de gangbaarheid van het bedrijfsmiddel. Het voordeel per bedrijfsmiddel is in de Milieulijst door middel van een lettercode weergegeven.

De Vamil biedt een liquiditeits- en rentevoordeel. Ondernemers die Vamil voor een bedrijfsmiddel toepassen mogen dit bedrijfsmiddel willekeurig ofwel vrij afschrijven. De lettercode bij het bedrijfsmiddel in de Milieulijst bepaalt of Vamil toegepast kan worden.

In verband met de crisismaatregelen geldt sinds juni 2009 voor veel investeringen een hoger aftrekpercentage. Deze hogere aftrekmogelijkheden blijven in 2010 gehandhaafd. Daarnaast kunnen ondernemers die niet tot de visserij, land- of tuinbouw behoren, in 2010 gebruik maken van 20 procent extra MIA, mits ze vóór de economische crisis financieel gezond waren en tot een maximum van 500.000 euro extra steun per onderneming.

MIA-\Vamilregeling 2010

Op de Milieulijst staan alle milieuvriendelijke investeringen die in aanmerking komen voor MIA en Vamil. De lijst wordt jaarlijks aangepast. De Milieulijst 2010 is op 21 december 2009 gepubliceerd in de Staatscourant. Hieronder enkele wijzigingen van de lijst waarvan de onderwerpen relatie hebben met de programma's van SMK.

De omschrijvingen voor **duurzame kassen en stallen** op de nieuwe Milieulijst veranderen ten opzichte van 2009. De eisen voor de stallen blijven gelijk, maar de duurzame kassen moeten per 1 januari 2010 aan de eisen voldoen zoals vermeld in het certificatieschema Groen Label Kas 9. Daarnaast hanteert de nieuwe Milieulijst voor zowel kassen als stallen forfaitaire bedragen per m² teeltopervlak respectievelijk dierplaats. Gemiddeld betekent dit dat er niet meer of minder MIA-\Vamil aangevraagd kan worden, maar de nieuwe aanvraagssystematiek moet de administratieve lasten voor zowel de bedrijven als de overheid verminderen.

Vanaf 1 januari hanteert de MIA-\Vamil de nieuwe **Maatlat Duurzame Aquacultuur**. Kwekers van Tilapia en Afrikaanse meerval kunnen fiscaal voordelig investeren in kwekerijen die aan deze Maatlat voldoen. Ook kwekers van andere vissoorten

kunnen voordeel behalen via MIA-\Vamil wanneer zij aan de niet-soort-specifieke eisen van de Maatlat voldoen.

Milieukeur en Europees Ecolabel

Naast de SMK-duurzaamheidsprogramma's die specifiek voor de MIA-\Vamil zijn ontwikkeld (Groen Label Kas, Maatlat Duurzame Veehouderij, Maatlat Duurzame Aquacultuur), komen er op de Milieulijst bedrijfsmiddelen voor die interessant zijn voor bedrijven die in het bezit zijn van een Milieukeur- of Europees Ecolabel-certificaat:

Apparatuur voor milieuvriendelijke dienstverlening of productie

a. bestemd voor: het verlenen van milieuvriendelijke diensten of het uitsluitend produceren van milieuvriendelijke producten, niet zijnde glastuinbouwproducten, volgens de eisen van het Milieukeur, Europees Ecolabel, Blauwe Vlag of Green Key, niveau goud. Dit wordt aangetoond door een certificaat afgegeven door de daartoe bevoegde instantie, **b.** bestaande uit: (aanpassing van) apparatuur die aantoonbaar noodzakelijk is om te voldoen aan de eisen van het **Milieukeur, Europees Ecolabel, Blauwe Vlag of Green Key, niveau goud.**

Kas voor milieuvriendelijke productie met Milieukeur

a. bestemd voor: het milieuvriendelijk produceren van gewassen of producten in een kas volgens de eisen van **Milieukeur** en waarvan is vastgesteld dat de kas voldoet aan de eisen van **Milieukeur** door een certificaat **Milieukeur** dat is afgegeven door de daartoe bevoegde instantie, en-voor een nieuw op te richten opstand van een glastuinbouwbedrijf als bedoeld in het Besluit glastuinbouw door het bevoegde gezag voor de opstand een bouwvergunning is afgegeven die rechtsgeeldig is ten tijde van de melding, en bestaande uit: een kas (kasdek en gevels), teeltechnische en klimaattechnische voorzieningen, exclusief assimilatiebelichting, cyclische belichting, bedrijfsruimte(n), scherminstallaties en voorzieningen voor het opslaan en produceren van CO₂, elektriciteit of warmte.

NIEUW BEDRIJFSMIDDEL

Het gaat hier om de mogelijkheid om nieuwe gebouwen of (mobiele) verblijven te kunnen aanmelden voor de MIA-\Vamil-regeling:

Nieuw gebouw of (mobiel) verblijf voor gecertificeerde dienstverlening of productie

a. bestemd voor: het verlenen van milieuvriendelijke diensten of het produceren van milieuvriendelijke producten, niet zijnde glastuinbouwproducten, met of in een nieuw gebouw of (mobiel) verblijf, voor bedrijven waarbij de dienstverlening of productie voldoet aan de eisen van Blauwe Vlag, **Europees Ecolabel, Milieukeur, Skal of Green Key, niveau goud.**

